

Dievas veikia tarp eilučių - mintys apie Esteros knygą

Ši pamaldų valandėlė užbaigė Sekminių stovyklą, skirtą Esteros knygos temai. Jos metu visa tema buvo nagrinėjama atsižvelgiant į tai, kaip Dievas šioje knygoje veikia tarp eilučių.

Išvadas

Visą savaitgalį nagrinėjome Esteros istoriją. Tai vienintelė knyga, kurioje Dievas וַיִּהְיֶה ה' (šį vardą turite išspausdintą savo sąsiuvinuose) nė vienoje vietoje nėra paminėtas vardu. Dėl to ši knyga ilgą laiką buvo ginčų objektas tarp žydų.

Dabar kartu dar kartą panagrinėkime keletą dalykų. Žvelgdami į knygos turinį, ypač išsiskiria keli aspektai:

Taigi, knyga prasideda švente. Karalius surengia didelę šventę ir į ją pakviečia visus savo ministrus. O istorija baigiasi švente. Žydai švenčia Purimo šventę, nes buvo išgelbėti nuo didelės nelaimės, kuri jiems grėsė. Ir šią šventę jie švenčia iki šiol. Tačiau tarp šių dviejų įvykių nutinka daug dalykų, ir kai juos apžvelgiame, šioje istorijoje sutinkame ir Dievą.

Dievo veikimas I: Estera tampa karaliene ir turi ginti žydus

Karalienė Vašti buvo nušalinta karaliaus, nes ji nenorėjo dalyvauti šventėje, o karalius paklausė savo patarėjų. Taip atsitiko, kad karalius ėmė ieškoti naujos karalienės. Tarp pretendenčių buvo ir Estera. Mordechajas sąmoningai norėjo, kad Estera nieko nesakytų apie savo kilmę. Daugelis moterų ją išrinko karaliene. Tačiau ar tikrai tik jos grožis galiausiai leido jai tapti karaliene? Mordechajas

visame tame įžvelgia visai kitą priežastį. Žydai vis labiau patekdavo į bėdą. Hamanas norėjo juos visus nužudyti, todėl Mordechajas liepia Esterei pasakyti:

„Net nemanyk, kad karališkajame rūmuose galėsi išgelbėti savo gyvybę, jei visi kiti žydai bus nužudyti! Jei šią akimirką tylėsi, žydams pagalba ir išgelbėjimas ateis iš kitur. Bet tu ir tavo šeima prarasite savo gyvybes ir žūsite. Kas žino, ar būtent dėl šios progos tu nebuvai paskirta karaliene?“ (Ester 4,12-14)

Nors Mordechajas ir neatsako, manau, kad žvelgiant atgal galima pasakyti, jog jis buvo teisus. Ji tapo karaliene būtent šiai progai, ir aš esu tvirtai įsitikinęs, kad už jos išrinkimo karaliene stovi didžiausias iš visų karalių. Tas, kuris sukūrė dangų, žvaigždes ir planetas, žemę ir viską, kas joje yra.

Dievo veikimas II: Hamanas nori išnaikinti žydus ir išmeta Pur

Mordechajas išprovokavo Hamano pyktį. Jis nenorėjo prieš jį nusilenkti, nes yra žydas. Žinoma, Hamanui nepakako nubausti tik jį vieną. Jis norėjo išnaikinti visą Izraelio tautą. Ir čia ypač į akis krenta vienas dalykas. Hamanas yra giliai prietaringas. Jis negali pats nustatyti šio sumanymo įgyvendinimo datos. Jis leidžia, kad tai nuspręstų burtas (Pur). Biblijoje rašoma, kad jis metė šią burtą žydų mėnesį Nisan. Tai yra pirmasis žydų metų mėnuo. Ir burtas nukrito ant 13-osios Adaro dienos – 12-ojo žydų kalendoriaus mėnesio.

Pateikiame 12 žydų mėnesių sąrašą:

- Nisan
- Ijaras
- Siwan
- Tammuz
- Av
- Elul
- Čiri
- Cheshvan
- Kislew
- Tevet
- Ševatas (arba Švatas)
- Adaras

Ar pastebi, kas čia vyksta? Nuo burtų metimo iki paties įvykio praeina beveik visas metai. O Hamanas pasitiki šia sistema. Jis juk galėjo tiesiog nueiti pas karalių ir paprašyti jo to – bet jis tiesiog pasitiki savo žvaigždžių principu.

Tačiau iš to paaiškėja dar vienas dalykas. Ar tikrai būtent žvaigždės nulėmė, kad kauliukai iškrito būtent taip? Albertas Einšteinas kartą pasakė: „Dievas nežaidžia kauliukais.“ Jis turėjo omenyje, kad Dievas nieko nepalieka atsitiktinumui valiai. Ar galiausiai už viso to galėtų stovėti Jis? Ar Jis pasirūpino, kad Izraelio tautai liktų dar beveik metai sureaguoti į šį sprendimą? Aš asmeniškai tuo tikiu.

Dievo veikimas III: Mordechajus išgelbėja karaliui gyvybę, o Hamanas privalo jam parodyti didžiausią pagarbą

Turbūt praėjo nemažai laiko nuo tada, kai Estera tapo karaliene, kai Mordechajus išgirdo apie sąmokslą nužudyti karalių. Du eunuchai (Bigtamas ir Terešas) norėjo atimti karaliui gyvybę. Mordechaj nedelsdamas kreipėsi į Esterą ir jai apie tai papasakojo, o ji tuoj pat pranešė karaliui. Reikalas buvo ištirtas, sąmokslas atskleistas, o kaltininkai pakarti. Po to karalius liepė šį įvykį įrašyti į karališkąsias kronikas.

Vėl praėjo šiek tiek laiko. Mordechajaus poelgis buvo pamirštas, o kronika vėl atsidūrė stalčiuje. Tuo tarpu Hamanas jau buvo nusprendęs, kad žydai turi būti nužudyti tam tikrą dieną, pateikė šį pasiūlymą karaliui ir jam pavyko jį įgyvendinti. Tačiau kai Mordechajas dar kartą nepasilenkė prieš jį, jo kantrybė išseko ir jis liepė pastatyti kartuvę, ant kurios ketino pakarti Mordechają. Su šiuo prašymu jis norėjo nedelsiant kreiptis į karalių. Tačiau pastarasis tą naktį blogai miegojo arba sapnavo košmarą. Karalius paprašė, kad jam būtų perskaityta kažkas tarsi pasaka prieš miegą. Kronikos ypač tinka užmigti, todėl jam buvo skaitoma iš jų. Tačiau ištrauka, kuri buvo perskaityta karaliui, buvo būtent ta, kurioje buvo kalbama apie Mordechają. Karalius staiga prisiminė tą įvykį ir paklausė: „Kokį atlygį, kokį apdovanojimą Mordechajus už tai gavo?“ Tačiau atsakymas buvo: „Nė vieno.“ Karalius toliau klausė: „Kas ten lauke kieme?“ Tai buvo Hamanas, kuris norėjo pas jį ateiti dėl Mordechajo, kad gautų leidimą jį

nužudyti. Tačiau karalius, dar prieš jam spėjus ką nors pasakyti, paklausė:

„Ką karalius gali padaryti tam, kuriam nori suteikti ypatingą garbę?“

Hamanas manė, kad karalius kalba apie jį, ir pasakė šiek tiek pasipūtęs: „Žmogui, kuriam karalius nori suteikti ypatingą garbę, reikia atnešti brangų drabužį, kurį paprastai dėvi pats karalius, ir arklių su karališkais papuošimais ant žąslių, kuriuo paprastai joja pats karalius. Arklys ir drabužis turi būti perduoti vienam iš aukščiausių karaliaus pareigūnų, kad šis karališkai aprengtų žmogų, kurį karalius nori pagerbti, ir nuvestų jį ant karaliaus arklio per didžiąją miesto aikštę. Tuomet jis turi eiti priešais garbinamąjį ir skelbti: „Taip karalius elgiasi su žmogumi, kuriam nori parodyti ypatingą garbę!“

Tačiau karalius turėjo omenyje ne jį. Jis, žinoma, turėjo omenyje Mordechają ir įsakė Hamanui elgtis su juo būtent taip. Hamanas norėjo nužudyti Mordechają, tačiau vietoj to turėjo jam parodyti didžiausią garbę.

Bet kas iš tikrųjų neleido karaliui miegoti tą naktį? Biblija nenurodo jokios priežasties. Tačiau manau, kad klausimas turėtų būti užduotas kitaip. „Kas“ neleido karaliui miegoti tą naktį? Į šį klausimą taip pat iš karto negauname atsakymo. Tačiau manau, kad ir čia matome Dievo veikimą. Lemtingą naktį, kai Hamanas viską buvo paruošęs egzekucijai, karalius negalėjo užmigti. Be to, jam dar buvo perskaityta ši ištrauka apie Mordechają. Ar visa tai gali būti atsitiktinumas? Manau, kad ne. Čia savo ranką įdėjo Tas, kuris veikia ne tik tada, kai esame pabudę, bet ir valdo mūsų sapnus: Dievas.

Dievo veikimas IV: Dabar viskas vyksta vienas po kito

Kai Hamanas buvo priverstas parodyti Mordechajui didžiausią pagarbą, jis, visiškai sukrėstas ir užsidengęs veidą, skubėjo namo. Ten jis papasakojo savo žmonai ir visiems draugams, kas įvyko. Jo išmintingi patarėjai jam tarė: „Jei Mordechajus, su kuriuo tau tai nutiko, priklauso žydų tautai, tu gali pasiduoti. Tavo žlugimas yra neišvengiamas.“ Ir staiga viskas vyksta vienas po kito. Dar jiems tai sakant, atėjo karaliaus tarnai, kad paimtų Hamaną į vakarienę pas karalienę.

Karalius Ahasveras vėl pažadėjo Esterei, kad jai duos viską, net pusę savo karalystės. Tačiau šįkart Estera išsakė tai, kas ją taip giliai slegia:

„Jei, mano karaliau, radau tavo palankumą ir jei nori išklausti mano prašymą, tada maldauju už savo gyvybę ir už savo tautos gyvybę. Mus, mane ir mano tautą, pardavė; nori mus nužudyti, išžudyti, išnaikinti! Jei tik būtume netekę laisvės ir parduoti kaip vergai, aš būčiau tylėjusi ir karaliaus tuo nebūčiau trukdžiusi.“

Karalius yra sukrėstas: „Kas drįsta tokį dalyką daryti? Kur tas vyras, kuris kuria tokius gėdingus planus?“ O Estera jam atsako: „Mūsų mirtinas priešas yra šis piktasis Hamanas!“ Karalius, apimtas įniršio, išeina iš namų. Hamanas maldauja Esteros už savo gyvybę. Karalius sugrįžta, manydamas, kad dabar Hamanas puolės ir Esterą. Karaliaus tarnai tuoj pat jį suima, o vienas iš karališkųjų eunuchų sako, kad juk ten dar yra kartuvės, kurias Hamanas pastatė Mordechajui. Dabar jis pats buvo pakartas ant jų. Karaliaus įsakymo nužudyti žydus, žinoma, atšaukti nebuvo galima, tačiau žydams buvo oficialiai leista gintis. Daugelis perėjo į izraelitų pusę, ir taip jie pasiekė didelę pergalę. Tačiau vienos dienos tam nepakako, todėl kitą dieną jie taip pat galėjo sunaikinti savo priešus. 13-oji ir 14-oji Adaro dienos buvo paskelbtos švenčių dienomis, o Purimo šventė buvo įsteigta siekiant paminėti išgelbėjimą, kurį tauta patyrė.

Pabaigos mintys

Matėme, kad Dievas knygoje niekur neminimas. Dabar kyla klausimas: kodėl taip yra? Manau, priežastis yra tokia. Izraelio tautai gyvenant asirų užvaldyje, Dievas atrodė toks tolimas, kad autorius sąmoningai praleido Dievo vardą. Žydai susidūrė su tokiu neapykantos proveržiu – ne tik iš Hamano, bet ir iš kitų gyventojų pusės – kad daugelis tuo metu tikriausiai klausė savęs: „Kur gi iš tikrųjų yra Dievas?“ Dar viena nedidelė pastaba. Ne tik Dievo vardas yra praleistas. Taip pat visiškai trūksta maldos. Estera paskelbė pasninką. Tačiau Biblijoje pasninkavimas dažnai siejamas su malda. Vis dėlto manau, kad Izraelio žmonės taip pat meldėsi. Ši detalė, matyt, taip pat buvo sąmoningai praleista, siekiant parodyti, kad Dievas veda istoriją be mūsų lemiamo poveikio, nors Dievas džiaugiasi kiekviena malda ir veikia.

Visų šių dalykų trūksta Esteros knygoje, tačiau Dievas veikia būtent tarp eilučių. Ir mūsų gyvenime gali būti laikotarpių, kai Dievas atrodo nepaprastai tolimas. Jis tarsi yra kažkur, bet ne ten, kur aš patiriu sunkumus, ne ten, kur turiu rūpesčių – ar tai būtų mokykloje, kur galbūt mus kas nors erzina, ar šeimos problemose, ar ginče su draugu. Tuomet Dievas dažnai atrodo labai toli. Ir mes patys galbūt klausiamo savęs: „Kur gi dabar yra Dievas?“ Tačiau Dievas gali veikti ir mūsų gyvenime tarp eilučių.

Deja, Izraelio tauta nusigręžė nuo Dievo, ir Dievas jiems ne kartą parodė, kokios bus to pasekmės. Jis taip pat sakė, kad viskas pasieks tokį tašką, kad juos valdys svetimos tautos. Tačiau Dievas per pranašą Jeremiją taip pat sako:

„Aš, Viešpats, darau viską, kas vyksta; kas man patinka, tas ir įvyksta. Mano vardas yra ‚Viešpats‘. Kreipkis į mane, ir aš tau atsakysiu! Aš tau parodysiu didingus dalykus, apie kuriuos tu nežinai ir negali žinoti. Namai buvo nugriauti, netgi Judo karalių rūmai, siekiant sustiprinti sienas prieš babiloniečių puolimo rampas ir geriau atlaikyti jų antpuolius. Tačiau kiti namai buvo užpildyti žmonių lavonais, kuriuos aš nužudžiau savo deginančiu rūstybės įniršiu. Nes aš buvau nusisukęs nuo Jeruzalės, nes jos gyventojai padarė tiek daug blogio. Tačiau dabar aš, Viešpats, Izraelio Dievas, sakau: „Aš perrišiu Jeruzalės žaizdas ir jas išgydysiu. Aš ją atstatysiu ir padovanosiu jai tikrą, ilgalaikę taiką. Taip, aš viską paversiu geru Judui ir Izraeliui ir vėl padarysiu juos tokiais, kokie jie buvo anksčiau.“ (Jeremijo 32,2–7)

Šioje Esteros istorijoje Izraelio žmonės patyrė, kad Dievas laikosi savo pažado. Jis įrodė, kad valdo istoriją. Dievas taip pat valdo tavo gyvenimą, ir mes galime žinoti, kaip rašo Paulius Romos bendruomenei:

Vieną dalyką mes žinome: viskas prisideda prie gero tiems, kurie myli Dievą; juk jie yra pašaukti pagal Jo planą.

O keletą eilučių toliau jis rašo:

Ką dar galime pasakyti, turėdami visa tai omenyje? Dievas yra už mus; kas gi mums gali pakenkti? Juk Jis net savo Sūnaus nepasigailėjo, bet Jį atidavė už mus visus. Argi kartu su Jo Sūnumi mums nebus padovanota ir visa kita? Kas dar drįs pareikšti kaltinimus tiems, kuriuos Dievas išrinko? Juk pats Dievas juos paskelbia teisiais. Ar yra dar kas nors, kas galėtų juos pasmerkti? Juk Jėzus Kristus mirė „už juos“, dar daugiau: Jis buvo prikeltas, „sėdi“ Dievo dešinėje ir užtaria mus. Kas gi

dar gali mus atskirti nuo Kristaus ir Jo meilės? Vargas? Baimė? Persekiojimas? Alkis? Nepritekliai? Gyvybės pavojus? „Ekskutoriaus“ kardas? „Su visa tuo turime susitaikyti“, nes Raštuose rašoma: „Dėl Tavęs mes nuolat susiduriame su mirties grėsme; su mumis elgiamasi kaip su avimis, skirtomis skerdimui.“ Ir vis dėlto: visame tame mes iškovojoame triuškinančią pergalę per Tą, kuris mus „taip labai“ mylėjo. Taip, esu įsitikinęs, kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei „nematomos“ jėgos, nei dabartis, nei ateitis, nei „Dievui priešiškos“ jėgos, nei aukštumos, nei gelmės, nei kas nors kitas visoje kūrinijoje niekada negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri mums suteikta Jėzuje Kristuje, mūsų Viešpatyje. (Romiečiams 8,28.31–39)

Kaip ten sakoma? Su mumis elgiamasi kaip su avimis, skirtomis skerdimui. Taip buvo ir Esteros bei Mordechajo laikais. Tačiau toliau rašoma: „Visame tame mes iškovojoame triuškinančią pergalę per Tą, kuris mus taip labai mylėjo.“ Tai taip pat patyrė Izraelio tauta tuomet. Dievas jiems buvo ištikimas. Jis jiems padovanojo pergalę. Su Jėzumi mes esame pergalės pusėje. Jis mums ištikimai stovi šalia ir, kaip jau minėta, veikia net tarp mūsų gyvenimo eilučių, net ten, kur mes jo galbūt negalime atpažinti.

Medžiaga

- Dideliai kubeliai, skirti paaiškinti „Pur“ (burta)
- Plakatas su 12 žydų mėnesių

Nuotraukos šaltinis

- Pagrindinis paveikslėlis: ištrauka iš „Biblia Hebraica Stuttgartensia“ (René Graf)